

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3379/2023. (VII. 27.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Szolnoki Törvényszék 4.Pkf.20.469/2022/3. számú végzése és a Jászberényi Járásbíróság 12.Pk.50.018/2022/7. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Molnár Adrienn ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Szolnoki Törvényszék 4.Pkf.20.469/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Jászberényi Járásbíróság 12.Pk.50.018/2022/7. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1 Az alkotmányjogi panasz alapját képező egyedi ügy előzményei az alábbiak szerint összegezhetőek. Az indítványozó kapcsolattartás végrehajtásának elrendelését kérte a bíróságtól a téli szünet idejére járó időszakos kapcsolattartásra vonatkozóan, előadása szerint ugyanis a kérelmezett édesanya neki felróható okból megszegte a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltakat, illetőleg a kapcsolattartást egyéb módon megghiúsította. Az indítványozó arra hivatkozott, hogy a kérelmezett a kifejezett kérése ellenére nem adott az évszoknak megfelelő ruházatot a gyermekkel, telefonhívásaival akadályozta a minőségi időtöltést, ráadásul a gyermek lakcímkártyáját és TAJ kártyáját sem adta át. A kérelmezett a fentieket vitatta, részletesen előadta, hogy hogyan készítette fel a gyermeket a kapcsolattartásra (beleértve a gyermek ruházatát is), és előadta azt is, hogy a gyermek TAJ kártyája másolatban az indítványozó rendelkezésére állt.
- [3] A Jászberényi Járásbíróság 2022. április 26. napján meghozott, 12.Pk.50.018/2022/7. számú végzésével az indítványozó kérelmét elutasította. Megállapította, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltakat a kérelmezett nem szegte meg, neki felróhatóan nem hiúsította meg az indítványozó és a gyermek közötti kapcsolattartást, a kapcsolattartásra felkészítette a gyermeket. A bíróság nem osztotta az indítványozó azon álláspontját sem, miszerint a kérelmezett nem készített össze a gyermeknek az évszoknak megfelelő ruházatot, hívásaival megghiúsította a gyermekkel való kapcsolattartást, így azt egyéb módon megghiúsította volna (Jászberényi Járásbíróság végzése, 2. oldal). A Jászberényi Járásbíróság az indítványozó okmányok átadásának elmaradására vonatkozó érvére végzésében semmilyen megállapítást nem tett.
- [4] Az elsőfokú végzés ellen az indítványozó nyújtott be fellebbezést, és elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését valamint az eljáró bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan annak megváltoztatását és azt kérte, hogy a kérelmének a törvényszék adjon helyt. A másodfokon eljáró Szolnoki Törvényszék 2022. július 7. napján meghozott 4.Pkf.20.469/2022/3. számú végzésével az elsőfokú döntést helybenhagyta. A végzés szerint az elsőfokú bíróság megalapozott és jogszerű döntéssel utasította el a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelése iránti kérelmet, mert annak jogszabályi feltételei nem álltak fenn. Mivel az indítványozó saját nyilatkozatából következően a téli szünetben a kapcsolattartás ténylegesen teljes időtartamban megvalósult, a kapcsolattartás pótlásának, a kapcsolattartás végrehajtása elrendelésének a ténybeli alapja, jogszabályi feltételei is hiányoztak (Szolnoki Törvényszék végzése, Indokolás [14]). Az indítványozó a TAJ-kártyával és a személyi okmánnyal kapcsolatos tényelőadásával összefüggésben a bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a kérelmező saját maga sem jelölte meg azt, hogy az okmányok átadásának elmaradása mennyiben akadályozta, gátolta vagy korlátozta a hivatkozott kapcsolattartás megvalósulását, ezért mindez a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelésére nem adott alapot. A TAJ-kártya és a személyi okmány átadásá-

nak elmaradása ugyanis nem valósítja meg a kérelmezett részéről a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak megszegését (Szolnoki Törvényszék végzése, Indokolás [17]).

- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. § alapján, amelyben kérte a Szolnoki Törvényszék 4.Pkf.20.469/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Jászberényi Járásbíróság 12.Pk.50.018/2022/7. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Az indítvány szerint a támadott döntések sértik az indítványozó Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseiben, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjogait.
- [6] Az indítvány szerint az eljáró bíróságok tévesen és jogsértően értelmezték és alkalmazták a korábban kialakított joggyakorlatot, amely következtében sérült az indítványozó magán- és családi életéhez, és kapcsolattartáshoz való joga, továbbá a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjoga is. A kérelmezett jogsértő, a kapcsolattartás szabályaival és a vonatkozó joggyakorlattal ellentétes magatartása szankció nélkül maradt. Az indítványozó meglátása szerint továbbá súlyosan sérti a gyermek egészséges fejlődéséhez, valamint fizikai és pszichés egészséghez való jogát az is, ha a kapcsolattartások során nem rendelkeznek személyazonosító okmányaikkal, TAJ kártyáikkal, valamint évszakhoz igazodó ruházattal és tanulmányi eszközökkel.
- [7] Az indítványozó a magán- és családi élet védelméhez való jog sérelmével összefüggésben kifejti, hogy álláspontja szerint a kapcsolattartás zavartalansága és céljának megvalósulása érdekében nélkülözhetetlen a gyermek személyes okmányainak és ruházatának átadása, amelyre az adott kapcsolattartás ideje alatt szüksége lehet. Meglátása szerint nem kell a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban a kapcsolattartásra jogosult szülőnek igazolnia azt, hogy a kapcsolattartását milyen módon akadályozta a gyermek igazolványainak és TAJ-kártyájának a gondozó szülő általi átadásának elmaradása, az igazolványok átadására vonatkozó kötelezettség ugyanis a gondozó szülő oldalán jelentkező kötelezettség, melynek tartalma a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvénynek, a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvénynek, valamint a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvénynek az indítványban ismertetett rendelkezéseiből levezethető kogens szabály. Más jogágak által rendezett, általános érvényű jogszabályi rendelkezések megsértése tehát megvalósítja a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak megszegését akkor is, ha valamennyi, a szülő és a gyermek közötti jogviszonyra irányadó jogszabályi rendelkezést a kapcsolattartásra vonatkozó határozat nem tartalmaz, hiszen ezek a feleket az egyezségben nem szabályozott kérdések tekintetében kötik. A fentiek alapján a gyermek okmányainak át nem adásával a jogsérelem már az okmányok átadásának hiányával megvalósult, további jogsérelem igazolása az indítványozó részéről már nem volt elvárható.
- [8] Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése sérelmével összefüggésben az indítványozó kifejti, hogy a megvalósult kapcsolattartás nem jelenti automatikusan annak zavartalanságát, a kapcsolattartás formai biztosításával a gondozó szülő kötelezettségei nem merülnek ki, azt is biztosítani kell, hogy a kapcsolattartás zavartalan is maradjon.
- [9] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozó megvalósulni látja abban az esetben, ha az érintett felek nem bízhatnak alappal abban, hogy a másik fél a jogszabályoknak megfelelően köteles eljárni, ennek hiányában pedig az állam a jog adta eszközökkel rákényszeríti a jogsértőt a jogszerű magatartásra. Szintén sérti a tisztességes eljáráshoz való alapjogot az, hogy az eljáró bíróságok a gyakorlatban csonkítják, korlátozzák a kapcsolattartáshoz való jogot a határozatban foglaltakhoz képest a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekben foglaltakat jogosulatlanul leszűkítve. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az elsőfokú bíróság végzésével összefüggésben azért is állítja, mert a végzés indokolása egyáltalán nem tér ki az indítványozónak az okmányok hiányával kapcsolatos állításaira.

II.

- [10] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

„XVI. cikk (1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonosságához való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.

(2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [11] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott.
- [12] 2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Szolnoki Törvényszék végzését 2022. július 26. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2022. szeptember 2. napján, határidőben terjesztette elő elektronikus úton. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [13] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak.
- [14] 3. Az indítványozó Alaptörvény XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét a Szolnoki Törvényszék végzésével összefüggésben. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezés sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott végzés által okozott alapjogi sérelmet. Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra [lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]].
- [15] 4. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [16] 5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [17] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint kizárólag érdemi vizsgálat keretében állapítható meg, hogy figyelemmel a 3351/2022. (VII. 25.) AB határozat megállapításaira, jelen esetben, az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyedi körülményei alapján sérti-e az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését a Szolnoki Törvényszék azon megközelítése, mely szerint a kapcsolattartást szabályozó határozat kifejezett rendelkezése hiányában a TAJ-kártya és a személyi okmányok átadásának elmaradása nem valósította meg a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak megszegését.
- [18] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [19] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.
- [20] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy gyakorlatában a különélő szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz való joga az Alaptörvényben a magánszféra-védelem [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés], valamint a gyermeknek a gondoskodáshoz [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] és a szülőnek a neveléshez való joga [Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdés] részeként alapjogi rangra emelt jogosultság {3067/2021. (II. 24.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [25]}.
- [21] Ennek megalapozásaként – azon túl, hogy megállapította, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének védelmi köre kiterjed a gyermek és a szülő közötti kapcsolattartásra is (Abh1., Indokolás [19]) – az Alkotmánybíróság kiemelte, hogy „a szülő-gyermek viszonyt mint a családi kapcsolat alapját az Alaptörvény L cikk (1) bekezdése kifejezett védelemben részesíti, illetve az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése – a kapcsolattartás mellett – garantálja a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot is. A gyermeknek a különélő szülőjével való kapcsolata természetesen különbözik a vele egy háztartásban együtt élő szülővel fennálló kapcsolattartótól, hiszen a különélő szülő időszakosan vesz részt a gyermek gondozásában, és nem ő hozza meg a napi nevelési döntéseket. Amint azonban a szülő-gyermek viszony sem korlátozódik a gyermekkel egy háztartásban élő szülőre – a szülői státuszt nem szünteti meg a szülők életközösségének a megszűnése –, úgy a »családi élet« sem feltétlenül a gyermek napi gondozását jelenti csupán. Alkotmányjogi értelemben a gyermek és a különélő szülő kapcsolata is – a konkrét körülményektől függően, mindaddig, amíg a helyzetéből adódó sajátos módon a – szülői funkciókat betölti a különélő szülő – a családi élet fogalma alá esik, és védelemben részesül [...]” (Abh1., Indokolás [21]).
- [22] A kapcsolattartás formái közül a rendszeres közvetlen, személyes kapcsolattartás kiemelt jelentőségére mutatott rá az Abh1., amely szerint „a kapcsolattartás minden formájának szerepe van a szülő-gyermek viszonyban, ezek adott esetben ki is egészíthetik egymást. A kapcsolattartás közvetlensége, a rendszeres találkozás és a zavartalan személyes kommunikáció – tehát az együttlét – mégis kiemelten fontos része a szülő-gyermek kapcsolatnak. Jellemzően ez a legintenzívebb, és hagyományosan ennek van a legnagyobb szerepe a gyermek személyiségfejlődésében, a személyes kapcsolattartás lehetősége különös jelentőséget kisebb gyermek esetén kap a kötődés kialakításában, illetve fenntartásában, az elidegenedés megakadályozásában” (Abh1., Indokolás [28]).
- [23] A kapcsolattartáshoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság elvi jelleggel azt is megállapította a 3066/2022. (II. 25.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh2.), hogy a „kapcsolattartás biztosítja, hogy a különélő szülő és a gyermek rendszeresen és folyamatosan részt vehessenek egymás életében, tehát, hogy a szülők különválása ne eredményezze egyben a gyermeknek az egyik szülőjétől való teljes elszakadását is, illetve hogy az egyik szülőtől való távolság minél kevésbé okozzon a gyermek számára érzelmi törést. A kapcsolattartás minden típusának – legyen az folyamatos (például: hétvégi) vagy időszakos (például: tanítási szünetben megvalósuló) – ugyanaz a célja, mégpedig az, hogy a gyermek és a különélő szülő zavartalanul időt tölthessenek együtt. A szülő ekként közvetlenül figyelemmel kísérheti gyermeke fejlődését, a rendszeres közös programok révén aktív részese lehet gyermeke nevelésének és gondozásának. A gyermek pedig a különélő szülőjét is maga mellett tudhatja, részéről is megkapja a fejlődéséhez szükséges közvetlen védelmet és gondoskodást. Az együtt töltött minőségi idő és a közösen megélt élmények a családtagok tekintetében fontos közösségteremtő hatással bírnak, ennek pedig lelki és érzelmi szempontból meghatározó szerepe van a szülő-gyermek kapcsolatot érintően” (Abh2., Indokolás [20]).
- [24] Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben fontosnak tartotta hangsúlyozni azt is, hogy a tanítási szünetben megvalósuló (időszakos) kapcsolattartás „alapvető jellegzetessége, más, például hétvégi kapcsolattartásokhoz képest, annak hosszúsága és intenzitása. A gyermek ebben az időszakban nincs elfoglalva a tanulmányaival (legalábbis nem olyan mértékben, mint tanítási időszakban), napirendje kevésbé korlátozott, így a mindennapokhoz képest adott esetben több tere van a kikapcsolódásnak, a szülővel való kapcsolatot erősítő szabadidős programok szervezésének, közös élmények gyűjtésének, és lehetőség van hosszabb, családi vagy nyaralási (pihenési, kikapcsolódási) célú – adott esetben külföldi – utazásra is. A huzamosabb, tartós együttlét kiemelkedik a mindennapi rutinból, és speciális összetartó erőt képviselhet a szülő-gyermek kapcsolatban” (Abh2., Indokolás [30]).

- [25] 2. Jelen alkotmányjogi panasz vizsgálata során az Alkotmánybíróságnak azt kellett megvizsgálnia, hogy a bíróság jogértelmezése korlátozta-e az indítványozónak az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése által biztosított kapcsolattartási jogát, és amennyiben igen, e korlátozás alkotmányos szempontból igazolható-e.
- [26] 2.1. Az Alkotmánybíróság a 3351/2022. (VII. 25.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh3.) már foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a kapcsolattartás zavartalanságát okozza-e a személyes iratok gondozó szülő általi át nem adása. Az Abh3.-ban az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy „[h]a a gyermek igazolványainak hiánya miatt a különélő szülőnek esetleg hatósági intézkedéstől kell tartania, vagy betegség esetében a gyermek orvosi vagy gyógyszerellátása veszélybe kerülhet, illetve a közös program földrajzi értelemben vagy más módon indokolatlanul korlátozottá válik, akkor a kapcsolattartás zavartalansága csorbát szenved, és annak korlátozása megállapítható” (Abh3., Indokolás [50]). Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy „[...] a kapcsolattartás jogszabályi és hatósági/bírósági döntés keretein belüli tartalmi és földrajzi értelemben vett zavartalansága alkotmányjogi értelemben immanens részét képezi a kapcsolattartáshoz való jognak. A kapcsolattartás zavartalansága pedig nem biztosított, ha a különélő szülő nem rendelkezik a gyermek szükséges hatósági igazolványaival” (Abh3., Indokolás [51]).
- [27] 2.2. A kapcsolattartást rendező döntés tartalmazza a kapcsolattartás kereteit és alapvető szabályait. E körbe tartozik például a kapcsolattartás gyakorisága, időtartama, a gyermek átadásának és visszaadásának helye, ideje, módja, az elmaradt kapcsolattartás pótlásának rendje. Az előírt minimumkövetelményeken túl a kapcsolattartást nyilvánvalóan a szükséges részletességgel kell rendezni, ami az ügy és a felek egyedi körülményeitől – például a gyermek életkorától – függően minden ügyben más és más lehet.
- [28] A gyermek átadása magába foglalja a gyermek személyén túl a gyermek ruházata és a kapcsolattartás során szükséges egyéb tárgyai (például állandó vagy eseti gyógyszerek, tanszerek, biztonságérzetet növelő alvójáték) átadásának a kötelezettségét is. Ennek elsődleges indoka, hogy a józan ésszel, de legfőképpen a gyermek legjobb érdekével bármilyen más értelmezés ellentétes lenne. A Ptk. 4:178. § (1) bekezdése értelmében a gyermeket nevelő szülő (vagy más személy) köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani. Eszerint a gondozó szülő nemcsak, hogy nem gátolhatja a kapcsolattartást, de az érintkezés pusztán – passzív – engedélyezésén kívül a kiskorú gyermeket érzelmileg és fizikailag fel is kell készítenie arra. A fizikai felkészítésbe értelemszerűen beletartozik mindazon tárgyaknak az összekészítése, amelyekre a gyermeknek a kapcsolattartás ideje alatt szüksége lehet, és amelyekkel csak a gondozó szülő rendelkezik.
- [29] Mindez megfelelően igaz a gyermek okmányaira is: amennyiben a különélő szülőt megilleti az elvitel joga, és azt éppen jogszerűen gyakorolja – a kapcsolattartás idejére magával viszi a gyermeket –, akkor kézenfekvő, illetve a kapcsolattartás céljának megvalósulása és zavartalansága érdekében szükséges a gyermek azon igazolványainak átadása, amelyekre a konkrét kapcsolattartás ideje alatt szükség lehet. Ez olyannyira magától értetődő, hogy ennek külön előírására nincs feltétlenül szükség az egyezségben, vagy a hatósági/bírósági határozatban. A kapcsolattartás zavartalanságának a követelménye lefedi ezt (Abh3., Indokolás [55]–[57]).
- [30] A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság kifejezetten megerősíti az Abh3. azon elvi megállapítását, miszerint „a kapcsolattartás jogszabályi és hatósági/bírósági döntés keretein belüli tartalmi és földrajzi értelemben vett zavartalansága alkotmányjogi értelemben immanens részét képezi a kapcsolattartáshoz való jognak. A kapcsolattartás zavartalansága pedig nem biztosított, ha a különélő szülő nem rendelkezik a gyermek szükséges hatósági igazolványaival.” (Abh3., Indokolás [51])
- [31] 3. Az Alkotmánybíróság a 29/2021. (XI. 10.) AB határozatában már megállapította, hogy az Abtv. 39. § (1) bekezdéséből következően az Alkotmánybíróság határozatának egésze, így annak indokolása is, *erga omnes* kötelező erővel bír, ekként ha az Alkotmánybíróság egy határozatában formálisan alkotmányos követelmény kimondása nélkül foglal állást valamely jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezéséről, vagy éppen ellenkezőleg, azt mondja ki, hogy valamely értelmezés ellentétes az Alaptörvénnyel, arra az eljáró bíróságnak ugyancsak tekintettel kell lennie ítéletének meghozatala során (Indokolás [29]). A Szolnoki Törvényszék végzésének meghozatalakor még nem ismerhette az Abh3. indokolását. Az Alkotmánybíróság azonban nem jogalkotó szerv, azaz nem megalkotja, hanem csupán rögzíti valamely norma Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezését. Ekként amikor az Alkotmánybíróság állást foglal valamely jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezéséről, a normát valójában oly módon értelmezi, amely értelmezés mindig is benne rejtett az adott normában, azaz az eljáró bíróságoknak ezt az Alaptörvénnyel összhangban álló

jogértelmezést az Alkotmánybíróság döntésétől függetlenül is fel kell ismerniük, már csak az Alaptörvény 28. cikkéből következően is. Az a jogértelmezés, mely szerint a kapcsolattartás zavartalanságának biztosítása kiterjed a gyermek okmányainak átadására is, éppen ezért nem az Abh3. indokolásából, hanem közvetlenül az ügyben alkalmazandó jogszabályok Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezéséből fakad.

- [32] 4. A fenti elvi tételeket a jelen alkotmányjogi panaszra vetítve az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [33] A gyermek okmányainak át nem adásával kapcsolatos végrehajtási kérelem nem mutat túl a jóváhagyott – a gyermek elvitelének a jogát biztosító – egyezsége, hanem éppen annak végrehajtására irányul. A kapcsolattartás zavartalanságának része ugyanis, hogy az elvitel jogát jogszerűen gyakorló szülő a gyermek szükséges és érvényes hatósági igazolványainak a birtokában legyen a kapcsolattartás ideje alatt, amelynek biztosítása a gondozó szülő kötelezettsége.
- [34] Ennek megfelelően a Szolnoki Törvényszék azon jogértelmezése, mely szerint a TAJ-kártya és a személyi okmány átadásának elmaradása nem valósítja meg a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak megszegését, egyértelműen korlátozza az indítványozó Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése által védett kapcsolattartáshoz való jogát.
- [35] Jelen esetben a Szolnoki Törvényszék végzésében azzal indokolta az indítványozó kérelmének elutasítását, hogy az okmányok átadásának elmaradása önmagában nem alkalmas arra, hogy akadályozza, gátolja vagy korlátozza a kapcsolattartás megvalósulását. Az Alkotmánybíróság az Abh3.-ban ugyanakkor már egyértelműen állást foglalt ezen jogértelmezés alaptörvény-ellenességének kérdésében, ekként az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Szolnoki Törvényszék végzésében megjelenő alapjogi-korlátozás alkotmányos szempontból nem igazolható.
- [36] Az Alkotmánybíróság a vizsgált ügygel összefüggésben ezért azt állapította meg, hogy a bíróság nem ismerte fel az ügy alapjogi relevanciáját, és a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/B. § (4) bekezdés d) pontjával összefüggő jogértelmezésével – amely szerint nem lehet elrendelni a gyermek szükséges személyes okmányainak a kapcsolattartás idejére történő átadását az elvitel jogát gyakorló szülő számára, ha arról a felek egyezsége külön nem rendelkezik – alaptörvény-ellenesen akadályozta a kapcsolattartáshoz való jognak a maga teljességében történő, az egyezés szerinti – az elvitel jogát kifejezetten biztosító – gyakorlását.
- [37] Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a Szolnoki Törvényszék 4.Pkf.20.469/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenes, így azt a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.
- [38] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: a Szolnoki Törvényszék végzésében kifejezetten azt rögzítette, hogy a Jászberényi Járásbíróság nem tett olyan megállapítást, hogy a gyermek TAJ-kártyájának másolata az indítványozó rendelkezésére állt volna (Szolnoki Törvényszék végzése, Indokolás [17]), azonban arra vonatkozóan már semmilyen megállapítást nem tett, hogy az indítványozó rendelkezésére állt-e a TAJ-kártya másolata, és amennyiben igen, az eredeti okmány helyett annak másolata elegendő-e ahhoz, hogy a kapcsolattartás zavartalanságát biztosítsa. Ezen szempontok vizsgálata az Alkotmánybíróság határozatát követően megisméltésre kerülő eljárásban nem mellőzhető.
- [39] Az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntés megsemmisítése esetén megsemmisítheti a döntéssel felülvizsgált más bírósági vagy hatósági döntéseket is. Figyelemmel arra, hogy a Jászberényi Járásbíróság végzése semminemű indokolást nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a gyermek lakcímkártyája, illetőleg TAJ-kártyája átadásának elmulasztása (ahogyan azt az indítványozó állítja) egyáltalán valóban bekövetkezett-e (amely már önmagában is felveti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező kereset – jelen esetben kérelem – kimerítésének kötelezettsége és az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét is), ezért az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Jászberényi Járásbíróság sem ismerte fel az előtte folyamatban volt ügy alapjogi vonatkozásait.
- [40] 5. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 43. § (4) bekezdése alkalmazásával arra a következtetésre jutott, hogy a Jászberényi Járásbíróság 12.Pk.50.018/2022/7. számú végzése is alaptörvény-ellenes, és azt a rendelkező részben foglaltak szerint ugyancsak megsemmisítette.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [41] Egyetértek a határozat indokolásának azzal a részével, mely a jogértelmezés általános természetére tekintettel az Abh3.-ban részletezett jogértelmezést azon ügyekben is számon kérhetőnek tartja, melyekben az Abh3. megszületése előtt történt döntéshozatal. Ebből következően nem vitatom azt, hogy a jelen ügyben a kapcsolattartás a tárgybani okmányok átadásának hiánya okán nem volt zavartalan; nem vitatom, hogy az ezzel ellentétes bírói megállapítás téves.
- [42] Ugyanakkor kérdés, hogy a bírói végzések eme hibája a jelen ügyben indokolttá teszi-e a végzések megsemmisítését, figyelemmel arra, hogy a kapcsolattartás – ha nem is volt az okmányok hiánya miatt zavartalan – mégis megvalósult.
- [43] Azt semmiképp sem tartanám indokoltnak, hogy az elkövetkezendő téli szünetben az indítványozó kétszer élhessen az iskolai szünetre vonatkozó kapcsolattartás lehetőségével. A 2017. évi CXVIII. törvény 22/C. § (2) bekezdése a) pontjában lehetőség van arra, hogy a bíróság a végrehajtás elrendeléseként pusztán arra szorítkozzék, hogy a jogsértő felet a jövőre nézve megfelelő jogkövető magatartásra figyelmeztesse. Az indítványozó kérelméből azonban nem tűnik ki egyértelműen, hogy végrehajtási igénye csupán erre irányult volna, és a jelen határozat sem orientál ebben a kérdésben, jóllehet ez a jelen ügyben véleményem szerint éppen a tényállás jellege, a zavartalanság hiányának jogkövetkezményei miatt indokolt lett volna.
- [44] Mindezek mellett az Abh3.-ban részletezett értelmezési gyakorlat megerősítése a határozat indokolásában kifejtettek folytán nézetem szerint a végzések megsemmisítése nélkül is megvalósult volna.
- [45] A fentiekre tekintettel a határozatot nem támogattam.

Budapest, 2023. július 3.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2102/2022.

